נה א מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הל' יג. [ליתא עם ועי' הל' יד]:
נו ב ג מיי' פ"ג מהל' פסולי המקדש הלכה יט:

שיטה מקובצת

ב) לא זו קדושה בלא זו אלא עד שיגיחם בביסא ביחד. הרגמ"ה. משמע דלא ילפינן לר' חנינא מנחה מלחם הפנים ותימה דאמרינן לעיל קומצין מכלי שעל גבי קרקע שכן מצינו בשילוח בזיכין אלמא ילפינן מנחה מלחם הפנים רי"מ דאתיא דלא כר' חנינא (נראה שחסר כאן כמה תיבות וכך צ"ל) [ולא נהירא ר"ל] דהכא דהאי לא יליף מלחם הפנים ליקדש זה בלא זה דאפשר משאי אפשר הוא אבל למילף שקומצין מכלי שעל גבי קרקע שפיר ילפינן מסילוק בזיכין דאי איתא דבקומצה הוה צריך הגבהה לכלי ה"נ הוה צריך להגביה את השלחן בשעת סילוק בזיכין: ג) ולרבי חנינא א"כ עשרון למה נמשח בשמן המשחה הואיל ואינו יכול לקדש המנחה עד שיגיחנה בביסא ויבללנה. הרגמ"ה. ותיבות וחלא כו' בלא שמן נמחק: ג) למנחת חוטא דאין בה לא שמן ולא לבונה היה מקדש העשרון מיד וכן לוג לקדש שמן של מצורע שלא הז' בו מנחה. הרגמ"ה: ד) ללוג שמן של: ה) אבל מזרקות שהן כלי הלח לקבל הדם הן מקדשות אפי' היבש שנאמר. הרגמ"ה: ו) מנחה לחה היא דכתיב בלולה בשמן: לא נצרכא אלא ליבש שבמנחה שאם יש בה יבש שלא בבלל יפה היה מקדשו המזרק כמו הלח וכמו שהיה מקדש היבש שבה כך היו מקדשין המנחה אף אם לא היה בו שמן כלל והיינו דרב דאמר מנחה קדושה בלא שמן. הרגמ"ה: ז) מתיבת דהיינו כו' עד תיבת ואיבעית נמחק: ח) ואיבעית אימא לא תימא ביבש שבה אלא אפי' אותו שבלול בשמן הוי יבש לגבי דם דדם הוא לח הרבה כמשקה והמנחה הוא כביסה והוא כמו יבשה לגבי לחות של דם וכי היכי דמקדשי מנחה בלולה דהויא יבשה לגבי דם ה"נ מקדשי יבש גמור בלא שמן והיינו דרב. הרגמ"ה: ט) אמר רבי אלעזר זבחים (דף סג ע"א): י) שיתחזיר ויחזור ריקמרן: יא) מגין תוס' זבחים (דף כט ע"א) ובזבחים (דף סג): יב) שלשתן בביסא ביחד: יג) מקדש כלום: יד) לח כגון הין: טו) מדת לח לא מקדשה יבש ומדת יבש לא מקדשה לח דמדת יבש לא חויא למדוד לח דאין: טז) דמנחת חוטא דאינה צריכא שמן אלא טולת גרידתא היא הס"ד: יז) תיבת סלת נמחק: יח) הוי צלול ומנחה הויא כביסה בלולה: יט) דריסת רגלי ישראל: כ) ומנחה כתיב קדש קדשים: כא) כליל. עולה כולה לגבוה: כב) כפרה הוא בדם דכתיב כי: כג) שאינה מין דם לא: כד) ואין הכהנים: כה) המחוק למה נמשח: כו) לר' חנינא וה"ר שמואל תירץ דאמרינן לקמן כל המדרדות היו מודדין בלוג ולוג היה נמשח וגנאי הוא לערות מכלי קודש לכלי חול. תו"ח. לשון מה"פ וא"ת לר"ש כו' ר"ל שהיו מניחין הכל בביסא תחילה הסולת והלבונה כדאמרי' לעיל שלם הי' מביאהו ואחר כך חרצהו וכיון שהיה מונח בתחילה בכלי קודש גנאי אח"כ ליתנו בכלי שלא נמשח והיה צריך ליזהר שלא יתערב השמן בסולת כשהיה נתון בתחילה בביסא דאם לא כן לא היה יכול לחצותה מחציתה בבוקר ומחציתה בערב וא"ת לעיל דאמר מביא מנחה ואח"כ חוצהו משמע שהיה מביא עשרון שלם מביתו כדי שתהא כולה קדושה ביחד ומתהם מוכיח ר' יוחנן דאינה קדושה לחצאין וכשהביאה שלם מה תיקן והלא אין הסולת קדוש בלא שמן ולבונה ואין לומר שהיה בולל מיד השמן הא אמר התם לוג ומחצה בערב ר"ל שהיה בביסא ג' גומות אחת לשמן ואחת ללבונה ואחת לסולת והיה נותן הכל בבוקר כל אחד בגומה לבדה ואח"כ חוצה ע"כ: כז) כלי לח הוא: כח) מקשרין שנאמר ותיבת כו' נמחק: כט) בקונטרס דדייק: ל) בלא שמן ור"ל דהכי מוכיח מדקאמר שמואל דמזרק מקדש יבש א"כ שמן דבהדי מנחה אינו גורם הקדושה ובלא שמן מקדשין. והר"ן תירץ דהכי מוכח דקיי"ל דמנח' נחשון נאכלת כדכתי' קחו את המנחה הנותרת מאשי ה' ואכלוה מצות לרבות מנחת נחשון וכיון שנאכלת נקמצת (חסר נ"ל שכך צ"ל) [כמו שאר] מנחה נקמצת ונאכלת בלא (חסר שתי תיבות נ"ל שכך צ"ל) [לבונה כמו] מנחת חוטא ואפ"ה נתקדשו (חסר שתי תיבות) [והשמן והסולת] בלא לבונה אלמא זה קדוש בלא זה תו"ח. ובתוס' אחרות כתוב והר"מ תירץ דודאי האי קרא כתיב גבי מנחת נחשון ולא כפ"ה דפי' מנחת נסכים. ומנחת נחשון היתה נאכלת ונקמצת והויא כמנחת שמיני למילואים דאמרינן התם והנותרת מן המנחה זו מנחת שמיני למילואים א) ללבונה וכיון דנפקא לן תרוייהו מקרא חדא מנחת נחשון ומנחת שמיני למילואים א"כ שוות הן בשתיהן ללבונה ומ"מ המזרקות מקדשות השמן והסולת בלא לבונה א"כ היינו כרב דאמר זו קדושה בלא זו ולא כר' חנינא דמצריך שיהיו הכל ביחד. עוד בתוס' אחרות ואמר מורי דבמנחת נחשון איירי קרא דלא בפרש"י ומנחת נחשון היתה נקמצת ונאכלת כדתניא בת"כ קחו את המנחה זו מנחת נחשון הנותרת זו מנחת שמיני ומנחת שמיני למילואים היתה נקמצת כדכתיב וימלא כפו ממנה וה' בה לבונה כדאיתא בפרק (אלו מנחות) [כל המנחות (דף נט ע"א)] המנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה ומסתמא גם מנחת נחשון כן השתא ניחא דמיתי שפיר דמקדשי המזרק והקערות להסולת והשמן שבתוכן ואע"ג דלא היה בהן לבונה וה' עתיד להיות לבונה אלמא קדושה זה בלא זה: [ל] מדסבר שמואל: [לא] מ"מ כיון ס"א שמצינו דא"ל לשמואל בשום מקום דילפי' דורות משעה כ"ש דא"ל למילף מילתא ממילתא:

ב) לא זו קדושה בלא זו ולא זו קדושה בלא זו [ג] ולר' חנינא עשרון למה נמשח [ד] (והלא אינו עשוי אלא למדידת קמח בלבד והקמח אינו קדוש בלא שמן) [ה] למנחת חוטא ולוג למה נמשח ללוג [ו] של מצורע ואף שמואל סבר לה להא דרב דתנן [ז] כלי הלח מקדשין את הלח ומדות היבש מקדשין את היבש [ח] ואין כלי הלח מקדשין את היבש ולא מדות היבש מקדשין את הלח ואמר שמואל ל"ש אלא מדות אבל [ט] מזרקות [י] (של דם) מקדשות את היבש שנא' [יא] שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה א"ל רב אחא מדפתי לרבינא [יב] מנחה לחה היא א"ל לא נצרכא אלא ליבש שבה [יג] (דהיינו לבונה ואי ס"ד קסבר שמואל אין מנחה קדושה עד שיהו כולן יבש שבה היכי משכחת לה והלא כולן לחים הן מפני השמן אלא ש"מ קסבר שמואל האי בלא האי) [יד] ואיבעית אימא מנחה לגבי דם כיבש דמיא גופא [טו] א"ר אלעזר מנחה שקמצה בהיכל כשרה שכן מצינו בסילוק בזיכין מתיב ר' ירמיה [טז] וקמץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות בן בתירא אומר מנין שאם קמץ בשמאל שיחזיר [יז] ויקמוץ בימין ת"ל וקמץ משם ממקום שקמץ כבר איכא דאמרי הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי א"ל ר' יעקב לר' ירמיה בר תחליפא אסברא לך לא נצרכא אלא להכשיר את כל עזרה כולה שלא תאמר הואיל ועולה קדשי קדשים ומנחה קדשי קדשים מה עולה טעונה צפון אף מנחה טעונה צפון מה לעולה שכן כליל מחטאת מה לחטאת שכן מכפרת על חייבי כריתות מאשם מה לאשם שכן מיני דמים מכולהו נמי שכן מיני דמים אלא איצטריך ס"ד אמינא הואיל וכתיב [2] והקריבה אל הכהן והגישה אל המזבח וקמץ מה הגשה בקרן דרומית מערבית אף קמיצה נמי בקרן דרומית מערבית קמ"ל גופא [יח] א"ר יוחנן שלמים ששחטן בהיכל כשרין שנאמר ושחטו פתח אהל מועד ולא יהא טפל חמור מן העיקר מיתיבי [יט] ר' יהודה בן בתירא אומר [כ] מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין בקדשי קדשים ושירי מנחות ת"ל בקדש

[א] לא זו קדושה בלא זו. בכל המנחות הטעונות שמן ולבונה אין כלי שרת מקדש אחד מהם אלא ג"כ שלשתן [ב] ביחד בכלי: **ולרבי חנינא עשרון.** שהיתה במקדש לצורך מנחות כדאמר בפ' שתי מדות (לקמן פז.): **למה נמשח.** בשמן המשחה כדי לקדש את הנתון בתוכו הלא אינו [ג] מתקדש כלום לר' חנינא דאין מחזיק לא שמן ולא לבונה עם העשרון על סולת: ומשני **לצורך מנחת חוטא.** נמשח דסולת גרידתא הוא: **להא דרב.** דלכי שרת מקדש סולת גרידתא אע"ג דלא חזי להקטיר בלא שמן: **דתנן.** במס' זבחים בפ' המזבח מקדש הראוי לו: **מדות של יבש.** שתים היו עשרון וחצי עשרון לפי שתי מדות (לקמן פז.): **ל"ש.** דאין כלי הלח מקדשין יבש אלא [ד] בכמדות לח [ה] הין וחצי הין כו' בפ' שתי מדות (שם פז:): דכל מדה לא חזיא אלא למילתא [ו] (מדוד הלכך (לח) לא מיקדשין [ז] דמדת לח לא חזיא למדוד יבש דאין בלא עשרון וחצי עשרון: **אבל מזרקות (של דם).** שהן כלי לח מקדשין יבש: **שניהם מלאים סלת.** ומנמתת נסכים קמשמעי דטעונה שמן וקמ"ל דמזרק וקערה קדשו סלת אלמא אינה מקדשין יבש לשמואל דכלי שרת מקדשין סלת בלי שמן. ואם תאמר לר' חנינא מקדשין יבש מתני' דקתני מדות יבש מקדשין יבש [ח] איכו מוקי לה בעשרון דמנחת חוטא [ט]: **מנחה לחה היא.** דבלולה בשמן ומהאי קרא לא תיפוק דמזקרין מקדשין יבש: **לא נצרכא אלא ליבש שבה.** מנחה בלולה א"א בלא קרטין סלת יבש שלא יגיע בהן השמן ואפי' הכי לאותו יבש מתקדש במזקרין וכי היכי דאותו יבש מתקדש מסתברא נמי דסלת יבש נמי בלא [י](סלת) שמן מיקדשין: **ואיבעיא אימא מנחה לגבי דם כיבש דמיא.** דדם [יא] הוא לגוף ומנחה הויא כעיסה ואפ"ה מקדש לה מזרק שהוא כלי דם הלכך יבשה גמורה נמי מקדש: **רגלי הזר עומדות.** אחת עשרה אמה בכניסת העזרה במזרח מקום דריסת [יב] ישראל אלמא עזרה בעינן: **כן בהירא.** לאו דוקא נקט אלא סיומא דבריתא היא: **לא נצרכא.** הא׳ וקמץ משם אלא להכשיר כל העזרה ולאו למידק מינה עזרה ולאו היכל דלגופיה איצטריך קרא(ג) (בעולה)(ומנמהה) [יג](נגמר)קדשי קדשים ובעולה כתיב צפון שנאמר (ויקרא ו) ושחט אותו על ירך המזבח לפונה: [א] עולה [כולה] כליל לגבוה שנאמר וערכו בני אהרן הכהנים וגו' (שם): **מחטאת.** הוי גמרינן

ומנחה טעונה צפון להכי איצטריך וקמץ להכשיר כל העזרה: **על חייבי כריתות.** שוגגין: **מאשם.** [ד](דאשם) אינו בא על כרת אלא על שבועת שקר ומעילות ושפחה חרופה וטעון צפון דכתיב במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם (שם ז): **מיני דמים.** חמורה כפרתן דעיקר כפרה בב׳ [ב] דשם כתיב כי הדם הוא בנפש יכפר (שם יז) אבל תאמר במנחה שאינה מין בב׳ דשם: **אלא איצטריך.** וקמ"ל **הגשה.** שמגיש כל המנחה קודם קמיצה ומגיע הכלי בפודב של קרן דרומית מערבית בפ"ג (לקמן יט.): **קמ"ל.** דאם רצה מחזירה אחר הגשה לכל מקום שירצה בעזרה וקומץ: **הקיפו עובדי כוכבים.** למלחמה ואין בד׳ [ג] כהנים יכולים לאכול בעזרה מפני רמחים וקשתות: **נכנסין להיכל.** ולא אמרינן דליפסלו קדשים בהן יציאה דיצאו מעזרה להיכל:

בקדש

[ב] רש"ק מ"ז, [ג] זבחים סב. לעיל ו:, [ד] זבחים סג., ה) ע"ש, [ו] במדות לח ז' מדות שהיה שם הין כו' ל"ק, [ז] כ"ל מדוד לא מלכך לא כו', [ח] ל"ק, [ט] ל"ק מ"ז, י) [ויקרא ו], [כ] [עי' זבחים נג: ו"ל נ"ל], [ל] ל"ק, [מ] ל"ל למה. ל"ק, [נ] כמ"ש ר' יונתן, [ס] מלה דמדת יבש דמדת לח בפ' שתי מדות כו' בל"ל. [ע] מנחות. ל"ק, [פ] ל"ק מ"ז, [צ] מדסבר שמואל דמזקרות. ל"ק, [ק] כך הכלים מקדשין. ל"ק, [ר] [נדל"ל מקדשין מנחת נסכים], [ש] לכלי אחר. ל"ק,

תורה אור השלם

1. וְקָרְבָּנוֹ קְעָרַת כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשָּׁמֶן לְמִנְחָה:
במדבר ז׳ יג
2. וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֹמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לְיְיָ: ויקרא ב ב
1. וְהַבֹּאת אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה לְיְיָ וְהִקְרִיבָהּ אֶל הַכֹּהֵן וְהִגִּישָׁהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ב ח

הגהות הב"ח

(א) ד"ה לא קדושה וכו' קרא הס"ד ואח"כ מ"ס ומנחה קדישי קדשים שנאמר קדשי קדשים ובעולה:

מוסף רש"י

שניהם מלאים סולת. למנחת נדבה (פי' החומש במדבר ז' ועי' רש"ש כאן). כלי הלח מקדשין את הלח. קנרות ומזקרות לגס ולגיין שבו מדות היבש. שתי מדות של יבש היו בס עשרון וחצי עשרון. עשרון למדידת כל המנחות וחצי עשרון לחצות בו מנחת חביתי כהן מ"ג. ממלא בכהן ומחצית בערב, להכי נקט גבי יבש מדות לפיון כלים מיוחדים ליבש אלא דכלי מזרקות בו ומנחה כלי לח הוא שמזרקות וקערות לחוון לכך (בבחים פח:). לא שנו. דכלי לח אין מקדשין יבש אלא במנחת לח כגון הין ולוג דכל מדה לא חזיא אלא למילתא דמנחת. והין ולוג במנחת יבש ליפא אבל מזרקות. שהן כלי דם מקדשין אלא יבש דלא טעמא מכלי דם ולגיין אלא לפיון כלים מיוחדים (להלן יח:) לא שנו לפיון כלי הלח מקדשין את היבש אלא מדות. ז' מדות הלח שהיו שם הין וחצי הין ושלש סהין כו' דמין דהקר לא חזו ליבש למדה למדוד והן לא נמצאו אלא למדידה לפיכך אין מקדשין אלא ע"י מדידה אבל מזרקות. אע"ג דכלי הלח ניעבו מקדשין יבש דכי היכי דחזו לגס חזו לגלח שהוא יבש לחה היא. הא כתיב בלולה בשמן והיכי ילפת מהאי קרא דמקדשין יבש ליבש שבה. שתי אפשר לעבול בולה שלא יהי בה קרטין קרטין של יבש שלא נגע בהן השמן ומקדשיהו מזקרות כיבש דמיא. ומפיר תפשון מינה ליבש גמור (בבחים פח:). וקמץ משם ממקום שרגלי הזר עומדות. דיסיס דקרא כתיב (ויקרא ב) והכיסה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם משמע ממקום שרגלי הזר הכתיב עומדים שם הוא קומץ והייט מקום דריסת רגלי ישראל אחת עשרה אמה ומומכה הס וקמ"ל דלא בעינן קמיצה בצפון כשאר קדשים אלא כל העזרה כשרה בקדשי קדשים.

מסורת הש"ס

(א) נרמה דמסקר כאן ול"ל והיה בה לבונה כדאיתא בפ' כל המנחות דף מט המנחה לרבות מנחת שמיני ללבונה כיון דנפקא לן וכו':

בשמאל שיחזיר. הקומץ נתון הפיריים ולא אתרינן כבר נפקלה (זבחים סז.). לא נצרכא. הלי ממקום שרגלי הזר עומדות דקמסר אלא להכשיר. דלא ליעבי על ירך המזבח בפונה אלא כל מקום דריסת רגלי ישראל כשר לקמיצה וכל שכן מזרח הכתיב הויכל (שם). הואיל ועולה קדשי קדשים. מקום דלא כתיב בה איצטריך לאמר דלא כולה לגבוה ואין לך קדשי קדשים כולה, ונקדשים קלים נופייהו מלי לאחוי מייייהו לגבוה קדשי קדשים הוא כתמן בפרק כל המדיר מעשר קודם לעופות מעשר מהון זבח ויש בו קדשי קדשים דמו ואימוריו (שם נג.). שכן בכליל. והיכי הוה ליפיון מייעה וקרא לגעטוי לאמר לי מבוהדהו נמי. ולא מיבלבו בעי לאגמרינן במיסדר דיעל ואימתי בתוס הלל (שם סז.). ושחטו. בגלגלים כתיב. פתח אהל מועד. בעזרה כתיב כ"ש דהיכל כשר דלא מהא עזרה שהיא טפל טפל חמורה מן העיקר (לעיל ע"א) אלמא מדאלה הכשר עזרה לגלמים בפתח אהל מועד שמע מינה אהל מועד עיקר ועזרה טפל ולא יהיה טפל חמור מן העיקר. דכיון דטפל חזי להו כ"ש עיקר (זבחים שם). הקיפו עובדי כוכבים. לגלמהה ויוריס מיליס ואמני בלימרלאות לאוון העזרה (שם).

בקדש הקדשים וגו'. בפרשת ויקח קרח ולעיל מייניה כתיב לכל חטאתם וללכל אשמם וגו' בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו קדש הוא לך: (ויקרא ו) בחצר אהל מועד ז). ואם איתא דילפינן מהאי טעמא דלא יהא טפל חמור מעיקר: **הא למה לי קרא.** לגן בתירא ליף מאידך קרא (שם) ח) בחצר אהל מועד יאכלוה וכל שכן היכל והאי דבקדש הקדשים למה לי לכתב רחמנא: ומשני האי דאיכא בקדש הקדשים לאו דאשמעינן דלא מיפסלי קדשים בכניסת ט) היכל אלא למיסרי אכילה בהיכל דלא נפקא מהכוא דלא יהא טפל חמור מעיקר: **דעבודה** (י) **היא.** דדרך ארץ היא לעבוד י) בפני רבו אמרי' לא יהא טפל וכו' אבל אכילה דדרך ארץ לאכול במקום רבו (כ) לא אמרי' דכיון דעיקר הוא כ"ש דמלי אכיל בגוויה אי לא אשמעינן קרא: **קמילה קבעה לה.** דכל כמה דלא קמיך לא מיקריא מנחה ולא קריינא ביה מן המנחה(ו) פרט לנסחרה כדמפרש לקמן(ז). כל לשון קביעות דאמור במנחות כלומר זקוק זה לזה ואין אתה יכול לשנות קצת ממנו להניח אחד מתחיו לפי שהוקבעו יחד: **קדושת כלי קבעה לה.** יא) בשם וקריינא בה מן המנחה פרט לנסחרה: **חסר הלוג.** שמן של מצורע עד שלא יצק על כפו הטמאלית יב) ימלאנה ולא אמרי' דקבעה להו לוג שהוא כלי שרת: **כ"ע לא פליגי.** יג) דמה היכא דאבדו שיריה או נשרפו קמכשר ר' אליעזר לקמן להקטיר קומץ כ"ש חסרו דאיכא שיור יד) במקלתה: **כמדם ר' אליעזר.** דאמר בפ' כיצד צולין (פסחים עג.) ועשית עולותיך הבשר והדם טו) דם אע"פ שאין בשר ודם: **בשרה.** להקטיר הקומץ דקומץ בלא שיריה דומיא דדם בלא בשר: **כמדם ר' יהושע.** דאמר טז) אם אין בשר אין דם אם אין דם אין בשר פסול להקטיר הקומץ: **כזיתו בשר או כזיתו חלב.** בפסחים נפקא לן בכיצד צולין (דף עגמ.) דמשום חלב נמי צריך לכתיב (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם וגו' והקטיר החלב אלמא חלב אע"פ שאין בשר: יז) **כחלי זיתו חלב אין זורק.** שאין אכילת טו) בשר ואכילת מזבח מצטרפין. זריקת דם אינה אלא להתיר אימורים למזבח ובשר לאדם וכיון דאבדו שייסה צריכה למה: **ובעולה.** דבין בשר בין חלב כולהו למזבח אלקי מצטרפים: מנחה

[1]בקדש הקדשים תאכלנו והא למה לי קרא לימא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן שלא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה שאין אדם אוכל במקום רבו טעמא דכתב קרא הא לא כתב קרא לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרי' איתמר בללה חוץ [2] לחומת עזרה ר' יוחנן אמר [א]פסולה ר"ל אמר כשרה ר"ל אמר כשרה דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ [2]ב[ב]מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על ציקה ובלילה שכשרין בזר ומדכהונה לא בעיא פנים נמי לא בעיא ורבי יוחנן אמר פסולה כיון [ג] דעשייתה בכלי הוא נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהת בעיא תניא כוותיה דר' יוחנן בללה זר כשרה חוץ לחומת העזרה פסולה: איתמר מנחה שחסרה קודם קמיצה ר' יוחנן אמר [ג]יביא מתוך ביתו וימלאנה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה ר' יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה קמיצה קבעה [ג] ליה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה קדושת כלי קבעה ליה איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל [ג]חסר הלוג [ד] [ד]אם עד שלא יצק ימלאנו תיובתא: איתמר [ג]שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה רבי יוחנן אמר [ה]מקטיר קומץ עליהן וריש לקיש אמר אין מקטיר קומץ עליהן אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דר' יהושע [ד]דתנן נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר כשרה כמדת רבי יהושע [ו]פסולה מאן דפסל כר' יהושע ומאן דמכשר עד כאן לא אמר רבי יהושע התם אלא דלא אישתייר אבל היכא דאישתייר אפי' ר' יהושע מודה [ז] ליה [ה]דתניא ר' יהושע אומר כל [ז]הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב זורק [ו] הדם כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שבעולה כולה כליל ובמנחה אף על פי שכולה קיימת לא יזרוק

מנחה

בקדש הקדשים וגו'. בפרשת ויקח קרח ולעיל מייניה כתיב לכל חטאתם וללכל אשמם וגו' בקדש הקדשים תאכלנו כל זכר יאכל אותו קדש הוא לך: (ויקרא ו) בחצר אהל מועד ז). ואם איתא דילפינן מהאי טעמא דלא יהא טפל חמור מעיקר: **הא למה לי קרא.** לגן בתירא ליף מאידך קרא (שם) ח) בחצר אהל מועד יאכלוה וכל שכן היכל והאי דבקדש הקדשים למה לי לכתב רחמנא: ומשני האי דאיכא בקדש הקדשים לאו דאשמעינן דלא מיפסלי קדשים בכניסת ט) היכל אלא למיסרי אכילה בהיכל דלא נפקא מהכוא דלא יהא טפל חמור מעיקר: **דעבודה** (י) **היא.** דדרך ארץ היא לעבוד י) בפני רבו אמרי' לא יהא טפל חמור מעיקר וכו' אבל אכילה דדרך ארץ לאכול במקום רבו (כ) לא אמרי' דכיון דעיקר הוא כ"ש דמלי אכיל בגוויה אי לא אשמעינן קרא: **קמילה קבעה לה.** דכל כמה דלא קמיך לא מיקריא מנחה ולא קריינא ביה מן המנחה(ו) פרט לנסחרה כדמפרש לקמן(ז). כל לשון קביעות דאמור במנחות כלומר זקוק זה לזה ואין אתה יכול לשנות קצת ממנו להניח אחד מתחיו לפי שהוקבעו יחד: **קדושת כלי קבעה לה.** יא) בשם וקריינא בה מן המנחה פרט לנסחרה: **חסר הלוג.** שמן של מצורע עד שלא יצק על כפו הטמאלית יב) ימלאנה ולא אמרי' דקבעה להו לוג שהוא כלי שרת: **כ"ע לא פליגי.** יג) דמה היכא דאבדו שיריה או נשרפו קמכשר ר' אליעזר לקמן להקטיר קומץ כ"ש חסרו דאיכא שיור יד) במקלתה: **כמדם ר' אליעזר.** דאמר בפ' כיצד צולין (פסחים עג.) ועשית עולותיך הבשר והדם טו) דם אע"פ שאין בשר ודם: **בשרה.** להקטיר הקומץ דקומץ בלא שיריה דומיא דדם בלא בשר: **כמדם ר' יהושע.** דאמר טז) אם אין בשר אין דם אם אין דם אין בשר פסול להקטיר הקומץ: **כזיתו בשר או כזיתו חלב.** בפסחים נפקא לן בכיצד צולין (דף עגמ.) דמשום חלב נמי צריך לכתיב (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם וגו' והקטיר החלב אלמא חלב אע"פ שאין בשר: יז) **כחלי זיתו חלב אין זורק.** שאין אכילת טו) בשר ואכילת מזבח מצטרפין. זריקת דם אינה אלא להתיר אימורים למזבח ובשר לאדם וכיון דאבדו שייסה צריכה למה: **ובעולה.** דבין בשר בין חלב כולהו למזבח אלקי מצטרפים: מנחה

רבי יוחנן אמר **פסולה.** אע"ג דלא בלל כשרה בלל חוץ לחומת העזרה גרע ולא דמי להכיא דזבחים בפ' קדשי קדשים (דף סג.): דתלינן טעמא מילה דמה בכל מקום במזבח כשרה שאם היזה ולא מילא כשרה יח) דהתם בפנים והכא בחוץ: **ריש** לקיש **אמר כשרה.** הכא משמע דאע"ג [ב]ב) דקדושה היא לא מיפסלא ביוצא [ג] ג) דקדושה היא לא מיפסלא ביוצא דלא יוחנן דבי יוחנן לא פליג אלא משום דעשה הבלילה בחוץ אבל משום יוצא לא וכן משמע בפרק התכלת [ב] (לקמן דף מז.) דאמר רב ששת הני תנאי כרבי סבירא להו דאמר שחיטה מקדשת [בא] (היא) מיפסלא ביוצא ובסוף שמעתתא (שם מח.) קאמר הא דלא כרבי יוחנן דאמר שחיטה מקדשת דפריק להו היכא [ד] מ אבבי [בב] מיפסלו להו ביוצא משמע משום דשחיטה מקדשא הוא דמיפסיל ביוצא הא לאו הכי לא דאע"ג דאית ליה תנור מקדש בפרק רבי ישמעאל (לקמן דף עב.) ומיהו יש לחוות דבאין עם הזבח שאני דהא נסכים הבאין עם הזבח לא מיפסלו בלינה אלא בשחיטת זבח דאמר זעירי לקמן בפרק המודה (דף עט.) ואילו בפני עצמן תנן קדשו בכלי נפסלין בלינה ויש עוד ראיה מהא דתנן בפ' שני דמעילה (דף ט.) גבי מנחות ושמי הלחם קרמו בתנור הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה אבל יוצא לא קתני ואע"ג דגבי עופות וזבחים הוה מצי לאתיבי בג) ה) (אגב אחריני) לא תני אגב שתי הלחם ולחם הפנים ומנחות והא דאמר בפרק כל שעה (פסחים דף ו.) גבי לישה דמנחות נהי דבזריזין ליתא במקום זריזין איתא אורחא דמילתא נקט שדרך לעשותה במקום זריזין והא דאמרינן בפרק המזבח מקדש (זבחים פח.) בר] אין מקדשין ליקרב אבל מקדשין ליפסל היינו בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה אבל לא ביוצא ובקונטרס פי' לקמן בריש שתי מדות (דף פז:) גבי שולחן אבל מקדשין ליפסל בלינה וביוצא ובפרק המזבח מקדש (זבחים פח.) פי' בקונטרס אבל מקדשין ליפסל ביוצא אם יצא חוץ לקלעים או נגע בו טבול יום ולא יתכן ומה שפירש ו) רבינו שלמה בה] בפרק שני דזבחים (דף כ:) גבי יציאה מהו שמועיל בקידוש ידיס ורגליס דקדשס בכלי ורגליס בפנים אלמא מדת יבש נתקדשה ואפילו הכא מוכח מלישתן ועריכתן בחוץ דלא נתקדשה דלמא לעולם אימא לך דנתקדשה ואפ"ה לא נפסלו ביוצא כדפי' וי"ל דאין זו קושיא דאע"ג דלא תיפסל ביוצא בדיעבד מ"מ אם נתקדשה נגאי היה לעשות בחוץ לכתחילה: ז) לאו משום. דאם נתקדשה. וא"ת כיון שאין כלי מקדש מנחה להיות נפסלת ביוצא מאימתי תיפסל ביוצא ר"ל מקמיצה ואילך דגמר לה עבודתה דא"ת א"כ מנחת כהנים ומנחת נסכים דליתי בהו קמיצה ה"נ דלא פסל ביוצא וא"כ לא משתמט תנא מלאשמועינן בחד דוכתא וי"ל דודאי דמנחת כהן הכלי מקדש ליפסל ביוצא כמו קמיצה בשאר מנחות וכן משמע דתנא קרב הקומץ חייבין עלי' משום פיגול ונותר וטמא וגבי מנחת כהן אמרינן קדשו בכלי חייב עליו משום נותר וטמא אלמא דגבי חיוב פיגול ונותר קדוש כלי מהני במנחת (נסכים) כמו לאחר קמיצה בשאר מנחות וכה"ג נאמר גבי פסול יוצא והקשה הר"מ דאמרי' בפ' שתי הלחם [לחם חפנים] נפסל במסעות משום יוצא ואמאי הא לא קדיש בכלי

[1] בקדש הקדשים תאכלנו והא למה לי קרא לימא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן שלא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה שאין אדם אוכל במקום רבו טעמא דכתב קרא הא לא כתב קרא לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרי' איתמר בללה חוץ [2] לחומת עזרה ר' יוחנן אמר [א]פסולה ר"ל אמר כשרה ר"ל אמר כשרה דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ [2]ב[ב]מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על ציקה ובלילה שכשרין בזר ומדכהונה לא בעיא פנים נמי לא בעיא ורבי יוחנן אמר פסולה כיון [ג] דעשייתה בכלי הוא נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהת בעיא תניא כוותיה דר' יוחנן בללה זר כשרה חוץ לחומת העזרה פסולה: איתמר מנחה שחסרה קודם קמיצה ר' יוחנן אמר [ג]יביא מתוך ביתו וימלאנה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה ר' יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה קמיצה קבעה [ג] ליה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה קדושת כלי קבעה ליה איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל [ג]חסר הלוג [ד] [ד]אם עד שלא יצק ימלאנו תיובתא: איתמר [ג]שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה רבי יוחנן אמר [ה]מקטיר קומץ עליהן וריש לקיש אמר אין מקטיר קומץ עליהן אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דר' יהושע [ד]דתנן נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר כשרה כמדת רבי יהושע [ו]פסולה מאן דפסל כר' יהושע ומאן דמכשר עד כאן לא אמר רבי יהושע התם אלא דלא אישתייר אבל היכא דאישתייר אפי' ר' יהושע מודה [ז] ליה [ה]דתניא ר' יהושע אומר כל [ז]הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב זורק [ו] הדם כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שבעולה כולה כליל ובמנחה אף על פי שכולה קיימת לא יזרוק

מנחה

בפ' שתי הלחם (לקמן לה: ושם.) אמרת ליתן ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש [ב] לא נתקדשה וכן בסוף כל המנחות בחוט מלה (שם סג.) דדרש ר' שמעון תנור שתי פעמים שתהא חייבת בתנור ובתהא הקדישן בתנור ופריך והתנן ר' שמעון אומר לעולה הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבי פגאי לאו משום [ב] ג) דנתקדשה הוי מיפסיל ביוצא אלא משום דדבר מכוער הוא לזהיל לחוץ לאחר שנתקדשה וא"ת וכיון דבקדושת כלי לא מיפסלא ביוצא מנחת כהנים וחביתי כהן גדול דלית בה קמיצה ד) אימא מיפסל ביוצא ושמא בחותם מועיל קידוש כלי כדאמרי' [בח] (בזבחים דף מה:) שאין להם מתירין משיקדש בכלי ה) : **מקמיצה ואילך מצות כהונה.** הגשה ותנופה נמי בעו כהונה שאין זר קרב אלא במזבח ו) אלא הכא בד' עבודות שבמנחה איירי שמתחילין משעת קמיצה ומיהו אלאו הכי ניחא דליכא תנופה אלא במנחת עומר וקנאות כדתנן בפ' כל המנחות בחוט מלה (לקמן פח.) ובמנחת קנאות אין יציקה ובלילה לית בה שמן ובמנחת העומר אע"ג דטעונה שמן לא כתיב בה וקמץ הכהן: **ומדכהונה לא בעיא פנים** נמי **לא בעיא.** וא"ת הרי שחיטה דלא בעיא כהונה ובעיא פניס דכתיב (ויקרא ג) ושחט את בן הבקר לפני ה' כדדרשינן בפ' כל הפסולין (זבחים דף נב:) דבעינן שיהא בן הבקר לפניס וי"ל דשאני התם משום קבלה בבא] מי נמי שכן מיני דמיס: **חסר** הלוג **עד שלא יצק ימלאנו.** משנה היא בפס' נגעים (פי"ד מ"י) ותימה שלא היה יודע ר' שמעון בן לקיש וכה"ג ו) [קשה] בפ' במה טומנין (שבת נ:) דפריך ממתניתין דהטומן לפת וצנונות ד) : **עד** שלא יצק ימלאנו. משמע הא משיקר לא ימלאנו ותימה דלעיל (דף ה.) תניא הקדיש מתן שמן לנתן דס ימלאנו שמן כו' והיינו לאחר יציקה וי"ל דההיא כר' שמעון דפליג בתמ' נגעים ל] (פי"ד מ"י) ומייתי לה בתמ' יומא שאם חסר עד שלא נתן שימלאנו ואפי' לא] לאחר יציקה ואע"פ שכבר נתן קודם מתן דס הואיל ו) דבפסוקו נעשית לא שמה מתנה ומהאי טעם אתיא נמי כתנא קמא דיציקה הנעשית בפסול לא שמה יציקה: **מאן** דפסל' כרבי יהושע. הא דל"ר יוסי בפ' כיצד צולין (פסחים עט. ושם) דמסתברא כי היכי דפליגי רבי אליעזר ורבי יהושע דלבן] בנמנותו לאו דוקא לר' שמעון בן לקיש אלא כי היכי דפליגי בזבחים בלא שמייר פליגי בנמנות בחסרו שיריס אז הא קמיעקר אבל בזבחים כמיבי והא בנמנות נמי איכא קראי דדרשים בסמוך המנחה ויש לומר דהתם לרבי יוחנן דקאמר דלדידיה ליכא קראי היכא דחסרו שיריס עד כזית דמקטיר קומץ עליהם: אותן

[1] בקדש הקדשים תאכלנו והא למה לי קרא לימא בחצר אהל מועד יאכלוה ולא יהא טפל חמור מן העיקר עבודה דאדם עובד במקום רבו אמרינן שלא יהא טפל חמור מן העיקר אכילה שאין אדם אוכל במקום רבו טעמא דכתב קרא הא לא כתב קרא לא יהא טפל חמור מן העיקר לא אמרי' איתמר בללה חוץ [2] לחומת עזרה ר' יוחנן אמר [א]פסולה ר"ל אמר כשרה ר"ל אמר כשרה דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ [2]ב[ב]מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על ציקה ובלילה שכשרין בזר ומדכהונה לא בעיא פנים נמי לא בעיא ורבי יוחנן אמר פסולה כיון [ג] דעשייתה בכלי הוא נהי דכהונה לא בעיא פנים מיהת בעיא תניא כוותיה דר' יוחנן בללה זר כשרה חוץ לחומת העזרה פסולה: איתמר מנחה שחסרה קודם קמיצה ר' יוחנן אמר [ג]יביא מתוך ביתו וימלאנה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה ר' יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה קמיצה קבעה [ג] ליה ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה קדושת כלי קבעה ליה איתיביה ר' יוחנן לרשב"ל [ג]חסר הלוג [ד] [ד]אם עד שלא יצק ימלאנו תיובתא: איתמר [ג]שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה רבי יוחנן אמר [ה]מקטיר קומץ עליהן וריש לקיש אמר אין מקטיר קומץ עליהן אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דר' יהושע [ד]דתנן נטמאו שיריה נשרפו שיריה אבדו שיריה כמדת ר' אליעזר כשרה כמדת רבי יהושע [ו]פסולה מאן דפסל כר' יהושע ומאן דמכשר עד כאן לא אמר רבי יהושע התם אלא דלא אישתייר אבל היכא דאישתייר אפי' ר' יהושע מודה [ז] ליה [ה]דתניא ר' יהושע אומר כל [ז]הזבחים שבתורה שנשתייר מהם כזית בשר או כזית חלב זורק [ו] הדם כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם ובעולה אפי' כחצי זית בשר וכחצי זית חלב זורק את הדם מפני שבעולה כולה כליל ובמנחה אף על פי שכולה קיימת לא יזרוק

מנחה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דעבודה דדרך כל"ל ותיבת היא נמחק: (ב) **בא"ד** לאמוק נמקום רבו אמרינן דכיון דעיקר הוא כ"ש דלא מצי אכיל:

שיטה מקובצת

ב) לחומת עזרה. עי' תוס' זבחים (דף ס ע"ב) ותוס' סוכה (דף נ ע"א): ג) כיון דקדושת כלי היא נהי: ג) קבעה לה ר"ל אמר כל' קדושת כלי קבעה לה: ד) תיבת אם נמחק: ה) יהושע מודה דתניא: ו) זורק את הדם: ז) מועד יאכלוה: ח) קרא דבתחצר: ט) בכניסת ההיכל אלא למשרי כו' מההוא טעמא דלא יהא: י) לעבוד עבודת רבו בפני: יא) לה לשם מנחה וקריינא: יב) השמאלית ימלאנו ולא אמרינן דקבעה לה לוג: יג) פליגי דהשתא מה אבדו שיריים: יד) דאיכא שיור הס"ד: טו) והדם יש דם בשר בשר א) [אע"פ שאין] אף על פי שאין דם: טו) דאמר התם אם: יז) בשר כחצי זית דם בשר וכחצי זית חלב אין זורק שאין אכילת אדם ואכילת מזבח והד"א: יח) כשרה ר"ל דשאני התם דמ"מ במזבח קבעיר אבל בחוץ גרע גרע טפי מלא בלל כלל. תו"ח ובתוס' אחרות כתוב שאני התם שלא שינה רק במקום המזבח ממקום למקום ושינה מקום זוטא כי האי לא גרע מלא מיצה כלל אבל הכא שהרוציא הבלילה מחרץ כל העזרה ודאי גרע מאילו לא בלל כלום ע"ל הו"ח: יט) דקדושת כלי הוא: כ) התכלת גבי שתי הלחם דאמר: כא) מקדשא ואיפסילא ביוצא ותיבת היא נמחק: כב) אבראי הא איפסילו להו: כג) אגב אחריני: כד) מקדש כלי שרת אין: כה) שלמה שחיה. עיין תוס' זבחים (דף י ע"ב): כו) לא נתקדשה. לשון מהר"פ וא"ת א"כ מאי קאמר לקמן בפ' שתי הלחם הא נופא קשיא אמרת לישתן ועריכתן בחוץ אלמא מדת יבש לא נתקדשה ואפיתן בפנים אלמא מדת יבש נתקדשה והיכא מוכח מלישתן ועריכתן בחוץ דלא נתקדשה דלמא לעולם אימא לך דנתקדשה ואפ"ה לא נפסלו ביוצא כדפי' וי"ל דאין זו קושיא דאע"ג דלא תיפסל ביוצא בדיעבד מ"מ אם נתקדשה נגאי היה לעשות בחוץ לכתחילה: כז) לאו משום. דאם נתקדשה. וא"ת כיון שאין כלי מקדש מנחה להיות נפסלת ביוצא מאימתי תיפסל ביוצא ר"ל מקמיצה ואילך דגמר לה עבודתה וא"ת א"כ מנחת כהנים ומנחת נסכים דליתי בהו קמיצה ה"נ דלא פסל ביוצא וא"כ לא משמט תנא מלאשמועינן בחד דוכתא ר"ל דודאי דמנחת כהן הכלי מקדש ליפסל ביוצא כמו קמיצה בשאר מנחות וכן משמע דתנא קרב הקומץ חייבין עלי' משום פיגול ונותר וטמא וגבי מנחת כהן אמרינן קדשו בכלי חייב עליו משום נותר וטמא אלמא דגבי חיוב פיגול ונותר קדוש כלי מהני במנחת (נסכים) כמו לאחר קמיצה בשאר מנחות וכה"ג נאמר גבי פסול יוצא והקשה הר"מ דאמרי' בפ' שתי הלחם [לחם חפנים] נפסל במסעות משום יוצא ואמאי הא לא קדיש בכלי

תורה אור השלם

1. בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכַלֶנּוּ כָּל זָכָר יֹאכַל אֹתוֹ קֹדֶשׁ הוּא לָךְ: במדבר יח י

מוסף רש"י

בקדש הקדשים תאכלנו. היכל נמשמע (זבחים סג.). לימא. אם אינה דאמרינן לא יהא טפל דאמרינן לא יהא טפל חמור מן העיקר למה לי לכתב אלא קרא לאכסוני היכל לאכילת קדשי קדשים הא כתיב בהו אחר אהל מועד יאכלוה ומשמע לא יהא טפל חמור מן העיקר (שם). אבל אחר אדם אוכל במקום רבו. דדוגמת דרכיה היא לעשות עבדו לרבו לפניו לא יהא טפל חמור ליכא למימר דלא אמרינן דאיכא קולא וכן הדין שיהא טפל קל מן העיקר (שם). הכהנים וקמץ. מקמיצה ואילך מצות כהונה. דלכתיב הכהן וקמץ דמשמע מקמיצה ואילך מצות כהונה (להלן יח:). חסר הלוג עד שלא יצק. מן הלוג על כפו הטמאלית דלכתיב ומן השמן יצק הכהן על כף הכהן הטמאלית והוה הכהן בתלבנו הימנית מן השמן אשר על כפו הטמאלית (זבחים עו:). שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה. שנפחתו מהן וריש לקיש אמר אין מקטירין קומץ עליהן. דתניא (מנחות ע:) מן המנחה פרט לנסחרה היא לו שחסר קומצה (יומא מז:). נטמאו שיריה. של מנחה לאחר שנקמצה ועדיין לא נקטר קומצה (פסחים עז:). כמדת ר' אליעזר. שהיא אומר בזבחים (דף קד) דם אע"פ שאין בשר כשרה להקטיר קומצה ונפערו הכעולה (שם, וכעי"ז להלן כו:). כמדת ר' יהושע. דאמר אם אין בשר אין דם, ה"נ אם אין בשר שייסה אין קומץ (להלן כו:). כל הזבחים. כל מעולה (זבחים קפ:). שנשתייר מהן. בשעת זריקה (שם כח:). כזית בשר. לאיכא כדי אכילת אדם או כזית חלב. לאיכא כדי אכילת מזבח זורק את הדם. ואם לא נשתייר כלום לא זריק דכתיב (בבמדבר יב) ונעשית עולותיך הבשר והדם, אם אין בשר אין דם (בבורות לפ:). אבל אם עומדת כל הבשר והחלב אז אלמד לא חכוק, רבי יהושע לעמעיה דדרש ונעשית עולותיך הבשר והדם אם אין בשר אין דם. (זבחים כה:) וזבחים כתיב וזה שמיך יספך והבשר אבלכל חזקיקן הכתוב זה לזה (שם קפ:). כחצי זית בשר כחצי זית חלב אינו זורק את הדם. דלאיכא אדם ואיכא מזבח אין מצטרפין (פסחים עם:). ובעולה. דלית בה אכילת אדם (מעילה מז:).

א) זה תמוה דהא אין כפרה אלא בדם ואותי דל"ל אם אין דם אין בשר: ב) [אותי ל"ל לגורך מתירין ומתירין נפסלין וכו'] ג) [נראה דל"ל דהוקדשו לעבודה בתחילת הקידוש וכו'].

לפסול ביוצא ר"ל דהתם משום לבונה שאין לה מתירין אחרים שהיא עצמה מתרת ויש לה דין מנחת כהנים ונפסלה ביוצא וממילא נפסל הלחם אחר שנפסלו מתיריו. עוד קשה בגי הא דאמרי' פ' ד' דובחים [דף יט] יציאה מהו שתועיל בקדוש ידים ורגלים ופ"ה אדם שקידש ידיו מבחוץ הכיור והוציאן לחוץ מהו שיפסלו ידיו משום דהוציאן בדין כל כלים דמקדשין לענין שתפסל ביוצא [והא משום קידוש כלי לא מיפסל ביוצא במידי דלא נגמר עבודתן] וי"מ דשאני התם בגי כיור דהוי לצורך ב) שתיהן ומתירין נפסלין ביוצא דהיינו קדושת משמע דבלא שעמא דהיסוח הדעת שייך בהו פסול דיוצא לכן ל"ל דמשום יציאה גופא קאמר ולא מכח קדוש כלי דהא הידים לא נתקדש בתוך הכלי אלא משום דהוקדשו ג) בעבודת רחיצת קדושן הוכשרו ליפסל ביוצא וא"ת כיון שמי הכיור אינן נפסלין ביוצא דהיינו קדושת כלי דידהו לא מהני בהו לפסול דיוצא וכדאמר נמי התם הא"כ ס"ש דידים שלא נפסלו דהא גבי לינה בעי למימר התם דאמר' לר' ראב"ש דאמר אין לינה מועלת בקידוש ידים מ"מ פוסלת לינה במי הכיור. ומפרש דודאי שאין [ללמוד] יוצא מפסולו לינה דהא לא מהני כלי לפסול כלי דידהו לא מהני בהו לפסול דיוצא וכדאמר נמי התם הא"כ ס"ש דידים שלא נפסלו דהא גבי לינה בעי למימר התם דאמר' לר' ראב"ש דאמר אין לינה מועלת בקידוש ידים מ"מ פוסלת לינה דהא לא מהני כלי לפסול ביוצא הוא [מפני] שאין הכלי נגמר עבודתו ומשום הכי אין יוצא יכול לפסול מי הכיור שאין בהן אלא קדושת כלי ולא נגמר עדיין כל עבודתו שעדיין עתידין להתקדש הידים מהן אבל וראי אחר שנתקדשו הידים מהן שהוא נגמר עבודתו אז חיילא עליהם פסול יוצא דהא אפי' כלי מועיל ליפסל ביוצא כשהוא נגמר עבודתו כדפ' במנחת נסכים אבל גבי פסול לינה שאין תלוי בגמר עבודה דהא כלי מהני לפסול בטבול יום ולינה בכל המנחות אע"ג דקדושת כלי דידהו אינו גמר עבודה א"כ דין הוא שיפסלו המים בלינה יותר מהידים שקדשו מהם ונגבו המים. תו"ח: **כא)** כדאמרינן בפ"ב דמעילה כל דבר שיש לו מתירין משקבו מתירין ובזבחים (דף מה ע"ב) ושאין: **כב)** קבלה ולא גרסי' לה דאם כן תסגי בצואר בהמה לפנים והא קיי"ל כולה בחוץ וצוארה בפנים פסולה כדלקמן בפ' השוחט והמעלה: **ג)** נגעים אר' (יעקב) [עקיבא]: **לא)** לאחר יציקה וא"ת הרי נתן ר"ל דהיא נתינה שלא כמצותה היא שהרי לא נתן בכשרות אלא בפסול אבל בציקה אין כאן קראי היכא דחסרו שיריס עד כזית דמקטיר קומץ עליהם: אותן

סג א מי"י פי"ח מה"מ, פסוה"מ הלכה כ:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

שיטה מקובצת

אותן שיריים אסורין באכילה. וא"ת כיון דאסירי הרי הוא כאילו לא נשתייר כלום והיאך מקטיר קומץ עליהם הא בכל זבחים קא"ר יהושע דהיכא דלא נשתייר כלום דאין זורק [לח] הדם וי"ל כיון דילפינן מנחה מזבח מה מזבח [לט] דכיון דלא אתדו הוי כאילו הן בעין ולריך לחלק בין זה לנטמא דכיון דאין זבח נפסל ע"י חסרון אע"ג דשייריס נפסלין עבדינן ליה כזבח להקטיר קומץ עליהם: **אותן** שיריים מה הן **באכילה.** הוה מלי למיפשטה מהא דאם מנמפרקה נפרס לחמה דאם פסול: **אין מיעוט** [מ] **אחר מיעוט אלא לרבות.** ואם תאמר ולשמוק מתרוייהו וכי האי גוונא מלי לקרוס בכל מיעוט אחר מיעוט [נ]: **על** בהן ידו הימנית כו'. בין דעני בין דעשיר קא בעי דכיון דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם ממילא ידענן בשמן והיינו דאמרי לגרוס כף דמנורע קא מסיק על בהן מאי דרשם ביה בין דעני בין דעשיר: על

מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים ס"ד אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא קמ"ל ומאן [פ] דפסל שאני הכא דאמר קרא [פ] [1]והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה המנחה עד [ב] דאיתא לכולה [ג]מנחה לא יקטיר ואידך מן המנחה [ג] מנחה שהיתה כבר (שלימה בשעת קמיצה יקטיר אע"ג דהשתא אינה שלימה) [ד] איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש [ה]עד שלא פרקה נפרס [פ] [ג][לחמה] הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין [ו] ואם משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין [ו] ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר [פ] אי ר' אליעזר מאי אירא נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגביהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [ט] להא שמעתא א"ל רב יוסף [י] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [ז]דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא הדא [ה][2]מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [2]משמנה שאם [ו]חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [פ] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה היא ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [א]אותן שירים אסורים [יא] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [יג] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יצאי אמר [יד] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [3]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [4]ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית כאן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [ז]מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה פליג [ב] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס שנעשו שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו) (ד) ל) [ב](בן בתירא אומר קומץ לתוך כלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא יתנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימא.** לסיי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [לא] דמתרוייהו שמעינן יתנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית ואימא דאדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה פליג [ב] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס שנעשו שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו) (ד) ל) [ב](בן בתירא אומר קומץ לתוך כלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא יתנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימא.** לסיי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [לא] דמתרוייהו שמעינן יתנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית ואימא דאדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

זריקה [ט] יש במנחה: **כמנחת נסכים.** הבאים עם הזבח אם אחד מלג וכשר של זבח ומנחה קיימת לא זרוק הדם (כ) מן) המנחה: **והריס הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה.** על דאיתא לכולה [מא] [ג]קיימת ואי לא לא יקטיר (את אזכרתה): **שהיתה כבר.** שהיתה כבר שלימה בשעת הקומץ אע"ג דהשתא אינה שלימה יקטיר: **ומקטיר בזיכין.** אלמא [ו] שיריס אחסרו בין (קיצוק) קמיצה להקטרה מקטיריס עליהו הקומץ: **ואמר ר"ל כו'.** לא איצטריך אלא אידי דתנא לעיל תנא הכא: **משנה שלימה.** סתם משנה: **מישפרי עומאה לגבייהו.** דכתיב בתמיד (במדבר כח) במועדו ומשמע אפילו בשבת יח) ובומאה: **ואם אומרים.** מדלא שני הכי אמע מינה חסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום שרי בצבור עפי מביאיד הלכך חסרון דבין קמיצה להקטרה אי הוי פסול ביחיד הוה פסול נמי בצבור הלכך איסתיק: **הא שמעתא.** דאיסתיק ולא שני ליה בצבור שאני: **מי לא עסקינן.** (ג) דכי נמי אמר ר"ל אין מקטיריון קומץ עליהם במנחת צבור נמי אמר כגון בזיכים דלחם הפנים: **אלא** [בא] עשרון בני לוג שמן דאמר בפ' שני מדות (לקמן פח.) למנחה ולוג שמן [ב]: **[מן המנחה] והנותרת מן המנחה פרט לשחסרה היא.** דמנחה שלימה משמע: **ושחסר קומצה.** דשיריו מנחה העשויה כהלכתה משמע וקומץ המחסר נפקא לן בהקומץ דכה (לקמן דף מ.). דפסול מדכתיב מלא [בב] קומצו תרי זמניה [ג]: **ושלא הקטיר מלבונתה כלום.** [בג] נפקא בהקומץ [רבה] (לקמן דף מ.). דהקטרת לבונה וקומץ [בד] (מעכבות זו את זו) [ב]: **מלבונתה כלום.** אבל אם הקטיר קצת נאכלים השיריס כדאמר לקמן בהאי פירקא (דף יב.). דאם חסרה [בה] בשעת הקטרה כשרה: **תרי קראי.** [בו] מסולת ומן המנחה אבל אם שמנה לא חשיב דהאי לגופיה אתא לקודם קמיצה אבל בסולת למה לי תרי קראי: **לאו** [בז] **לקודם קמיצה.** דלא יביא מתוך ביתו וימלאנה: [בח] **לשירים שחסרו.** דאין מקטיריון קומץ עליהם: **אסורים באכילה.** דהאי קרא דמן המנחה לא משמעי אלא בשיריס: [בט] **נותרת מן הנותרת.** [ג](כגון) דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה פליג [ב] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו) (ד) ל) [ב](בן בתירא אומר קומץ לתוך כלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא יתנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימא.** לסיי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [לא] דמתרוייהו שמעינן יתנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית ואימא דאדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה פליג [ב] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו) (ד) ל) [ב](בן בתירא אומר קומץ לתוך כלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא יתנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימא.** לסיי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [לא] דמתרוייהו שמעינן יתנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית ואימא דאדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

א) [גרלה ד"ל נמה אנו מעשים בכל פי' מן המנחה ממה שפירש לעיל נגי קרא דוהיה מן המנחה שפיכלו שמן המנחה וכו').

הא דקאמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת קאי שפיר. תו"ח: י) א"ל רב יוסף מי לא עסקינן ר"י ור"ל במנחת צבור הוא דפליגי אמר רב מלכיא תניא והשאר נמחק: יא) אסורים באכילה אות ל' נמחק: יב) הנותרת מן המנחה ולא: יג) ור' יצאי אמר מן המנחה כו'. נ"ל דלשון אחרון של רש"י ז"ל עיקר דלדלשינא קמא קשה דא"כ תרי קראי בחסרון למה לי לר' יצאי ועוד דאין סברא לומר דר' יוחנן פליג אר' יצאי רבו. וא"ת למה אנו משנים א) פי' שמן המנחה שהיתה כבר אע"ג דהתם מענינו והכא מענינו התם כתיב הרים מן המנחה וקאמר (רשב"ל) [ר' יוחנן דפליג אדרשב"ל] דהמנחה לא קאי אלא אהורים אבל הקטיר המנחה (דהשתא) [אע"ג דליתה השתא] אבל הכא ע"כ המנחה קאי אוהנותרת דמשמע משום הכי יאכלו כל הנותרים מן המנחה שהיתה כבר דהכי הוי (משום) [כשמען] דקאי אוהנותרת דמשמע לפסול משום הכי כמו כן דרש הכי מן המנחה לפסול משום דסמכא קרא להנותרת [ולא] בא להכשיר בזו נשתנה מיניה אבל לעיל מיירי מקרא דכתיב מן המנחה שהיתה כבר להכשיר אע"ג דליתה השתא. תו"ח: תוס' אחרות שהיתה כבר על לשון ראשון דרש"י קשה דא"כ במאי לוקים לר' יצאי הני תרי קראי דברייתות דלעיל דממעטי מנחה שחסרה וללשון אחרון קשה דרחשין הכא מן המנחה שהיתה כבר לפסולא ולעיל דרשינן ליה להכשיר וצ"ל דאף ר' יצאי סמוך אהנותרת. תוס' אחרות: **[ז]** מאי דריקת דם יש: **[ח]** דאיתא לכולה מנחה קיימת ואי לא לא יקטיר את אזכרתה: **[ט]** יקטיר הס"ד ומה"ד ואמר רבי אלעזר כו' לא כו' ואח"כ מה"ד ומקטיר עליו את הבזיכין אלמא שירים שחסרו בין פילוק בזיכין דהוי כמו בין קמיצה: **[י]** בשבת ובטומאה: **יא)** שמעתא דרב אדא בר אהבה: **כ)** עסקינן כלומר מהכא לא משמע דחסרון כבעל מום דמי משום דפלוגתא נמי דקאמר ר"ל והשאר נמחק: **כא)** סלת בני עשרון (שמא) דאמר בפ' שני הס"ד ומה"ד מן המנחה: **כב)** קומץ תרי: **כג)** כלום דנפקא לן: **כד)** דקומץ מעכבות זו את זו בזמן שלא הקטיר מלבונתה והד"א: **כה)** חסרה לבונה בשעת: **כו)** קראי מסולתה ומן המנחה כו' לא חשיב דההוא לגופיה: **כז)** לאו חד: **כח)** מה"ד וחד לשירים: **כט)** מה"ד והנותרת מן הנותרת כגון הנך דמתחלה: **ל)** תיבות בן בתירא עד

מסורת הש"ס

ג) ל"ל מנחה יקטיר ולא לא לא יקטיר. ל"ק, **ב)** לעיל מ., **ג)** ל"ק, **ד)** דפלוגתא דר' יוחנן, ל"ק, **ה)** [נקמן מג.], **ו)** [נקמן מג.], **ז)** [נקמן מב. וש"נ], **ח)** לפי פי' התוס' דלקמן ל"ג בגמ' בשמן מעורב עשיר מהכ"ש ק, **ט)** זריקת דס. ל"ק, **י)** מנוס. ל"ק, **כ)** יקטיר את מלוכתה המנחה ולא לא לא יקטיר את מלוכתה כל"ל. ל"ק, **ל)** תוי"ט דלמחר סילוק נפרס אלמא כו' בין קמיצה כל"ל. ל"ק, **מ)** דפלוגתא דלעיל דקתמר ר"ל. ל"ק, **נ)** מסלתה מלא בני עשרון: ל"ק, **ס)** מנחה בני לוג שמן דאמרי' בפרק בני שמן: מן המנחה פרט לנחה שחסרה היא דמנחה כו' לא יקטיר. ל"ק, **ע)** [ויקרא ב ב], **פ)** [ויקרא ה ה], **צ)** [ל"ל מעכבות זו את זו ודוקא שלא הקטיר מלבונתה כלום אבל אם הקטיר וכו' וסד"ק], **ק)** ל"ק מ"ש, **ר)** ופליג. ל"ק, **ש)** בייביו הס"ד בן במיכל דומר יחזיר. יחזיר קומץ לתוך הכלי כל"ל. ל"ק, **ת)** כ"ש מ"ש, **ת)** כ"ש לגופיה אחד לגופיה דכל מקום דנאמר כף אינו אלא ימין, **א)** ל"ק מ"ש, **ב)** דשני בפרשת מנורה. ל"ק, **ג)** ויקרא יד:, **ד)** ובן הקשו אמוס כ"ש פו: ד"ה ולפן ועי' תוס' ומוס פ. ד"ה מרי כו' תירוץ על זה].

תורה אור השלם

1. וְהֵרִים הַכֹּהֵן מִן הַמִּנְחָה אֶת אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: ויקרא ב ט
2. וְהֵבִיאָה אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֹמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: ויקרא ב ב
3. וְקָרַב אֶת הַמִّנְחָה וּמִלֵּא כַפּוֹ מִמֶּנָּהּ וְקָטַר עַל הַמִּזְבֵּחַ מַלְבֹּנַת עֹלַת הַבֹּקֶר: ויקרא ט יז
4. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִלֹּג הַשָּׁמֶן וְיָצַק עַל כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמֹאלִית: ויקרא יד טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומאן דפסל ל"נ אלא מנחה שחסרה בין קמיצה להקטרה: **(ב)** רש"י ד"ה במנחת נסכים וכו' לא יזרוק הדם הס"ד: **(ג)** ד"ה מי לא עסקינן פלוגתא דלעיל נמי בעומר דאמר ר"ל אין מקטיריון וכו' הפיס הס"ד ואמ"כ מ"ש מסלתה מלא בני עשרון: **(ד)** ד"ה סיתם כבר וכו' אינה דייניהו הס"ד ואמ"כ מ"ש בשמאל כו' בן בתירא אומר יחזיר קומץ לתוך כלי: **(ה)** ד"ה שמלאית וכו' נמי אצל בעלמא: **(ו)** ד"ה אלא מלבתתה וכו' ליכא לאקשויי דהא מדכתיב כולהו שמעינן מינה יתנית לא דאם לא כן כל הני

שיטה מקובצת (המשך)

תיבת בימין נמחק ומה"ד כאן שמאלית מדאצטריך הכא למשרי שמאלית מכלל דכל הני דעלמא יתנית הס"ד ומה"ד לגופיה שמאלית ולא יתנית ובעלמא בין שמאלית בין יתנית הס"ד ומה"ד שמאלית אחרינא כתיב בה בעשיר הס"ד: **[ו]** אחר מיעוט דתרוייהו שמעינן: **[ז]** בעני דאי משום מיעוט: **[ח]** ארבע שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר חד לגופיה שמאלית ולא יתנית חד לכאן שמאלית ולא אחר מדאצטריך למשרי הכא וחד לגוליי עלייהו לא שלא תאמר

הא דקמא להכי אתא כו' אלא מדכתב רחמנא האי בתרא: **[ט]** לשון אחר ארבע שמאלית תרי כו' וחד בעשיר שלא תאמר כו' אישתני נמי בימין ותרי כו' שני כתובין הבאין כאחד דאי כתב חד הוא כו' אף בעלמא נמי שמאלית ואין כו' דהא מכלהו שמעינן יתנית לא: **[י]** הני לישני לא כו' כאחד שבתלמוד אין דומין לאלו כו' דאי הוה ניחא למילף מניהתו כו' כתיבי אינם שני כתובין הבאים כאחד אלא כו' כל הגך יתירא ילפינן כאן גילה לך דף שמאלית אבל כו' דאי למילף מהכא שמאלית: **[יא]** דדרשת כל שמאלית השניו בפרשת מצורע דרוש נמי על בהן ידו והשאר נמחק: **[יב]** ידענא דעל בהן ידו: **[יג]** הדם ואומר ר"י כיון דלא ידענן במנחות אלא דגמרי' מזבחים דיו לבא מן הדין להיות כנדון וכי היכי דמהני שיור בזבחים ה"ה במנחות דלהקטיר קומץ עליהם אבל באכילה כמו בזבחים לא דלקמן איכא קרא לאסור שירים עוד פי' הר"ר חיים נ"ע דיתור קרא דמנחה שהיתה כבר מגלה לנו לומר כן דאל"כ לשתוק מיניה דתיובא דפסול דהוי כמו נטמאו. תו"ח: **[יד]** מהא כזבח ס"א ובזבח אם נשתייר בזית בשר זורק אם הדם ה"נ במנחות היכא דנשתייר מקטיר הקומץ עליו: **[טו]** אחר מיעוט. גליון ר"ל דאין זה פירכא דא"כ בטלת בכל התורה מיעוט אחר מיעוט אלא דאי נבחבה לומר שלא נעשה לא קו"ח ולא דין אחר. תו"ח ארבע שמאלית כתיבי חד לגופיה שמאלית ולא יתנית דגמרי' מבזחים דיו לבא ומיעוט א"כ הוי השלישי כמו צריך לגופיה והו"א מה כאן שמאלית אף בעלמא דאצטריך שלישי לגוליי עליהו דכתיב רביעי ש"מ דדרשינן מיניה כאן שמאלית דאל"כ לשתוק קרא מיניה דהאי רביעי ורש"י פי' בו ג' לשונות וכולם קשים להבין: הקשה בקונטרס אדרבה מתרי קראי קמאי הו"א אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות איצטריך שלישי לומר שמצורע בשמאל והרביעי לומר מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ותירץ דכיון דכתיב השלישי וגילה לנו דתרי קראי קמאי לאו למיעוט אתי מעתה נמעיד אלו שני הפסוקים חד בעני וחד בעשיר לגופיה לומר שמאלית ולא יתנית ומן השלישי הו"א מה כאן שמאלית אף בעלמא שמאלית בא הכתוב הרביעי לגלות שלא נדרוש כן אלא כאן שמאלית הא כל מקום כו':

מנחה שחסרה בין קמיצה להקטרה אם אמר אינה שלימה ואמרת לי אם רבי אליעזר מאי אירא נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגביהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [ט] להא שמעתא א"ל רב יוסף [י] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [ז]דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא הדא [ה][2]מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [2]משמנה שאם [ו]חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [פ] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה היא ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [א]אותן שירים אסורים [יא] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [יג] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יצאי אמר [יד] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [3]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [4]ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית כאן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [ז]מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

מנחה מאי עבידתה אמר רב פפא מנחת נסכים ס"ד אמינא הואיל ובהדי זבח אתיא כי גופיה דזבח דמיא קמ"ל ומאן [פ] דפסל שאני הכא דאמר קרא [פ] [1]והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה המנחה עד [ב] דאיתא לכולה [ג]מנחה לא יקטיר ואידך מן המנחה [ג] מנחה שהיתה כבר (שלימה בשעת קמיצה יקטיר אע"ג דהשתא אינה שלימה) [ד] איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש [ה]עד שלא פרקה נפרס [פ] [ג][לחמה] הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הבזיכין [ו] ואם משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין [ו] ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש אלא כיון שהגיע זמנה לפרק ואע"פ שלא פירקה א"ל הא מני רבי אליעזר היא א"ל אנא אמינא לך משנה שלימה ואמרת לי את רבי אליעזר [פ] אי ר' אליעזר מאי אירא נפרס אפי' שרוף ואבוד נמי מכשר אישתיק ואמאי שתק לימא ליה צבור שאני הואיל ואישתרי טומאה לגביהו אישתרי נמי חסרות אמר רב אדא בר אהבה זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום בצבור: יתיב רב פפא וקאמר [ט] להא שמעתא א"ל רב יוסף [י] בר שמעיה לרב פפא מי לא עסקינן [ז]דרבי יוחנן וריש לקיש במנחת העומר דציבור היא ופליגי אמר רב מלכיו תנא הדא [ה][2]מסלתה שאם חסרה כל שהוא פסולה [2]משמנה שאם [ו]חסרה כל שהוא פסול ותניא אידך [פ] והנותרת מן המנחה פרט למנחה שחסרה היא ושחסר קומצה ושלא הקטיר מלבונתה כלום תרי קראי בחסרות למה לי לאו חד למנחה שחסרה קודם קמיצה וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה ותיובתא דר' יוחנן בתרוייהו לא חד למנחה שחסרה קודם קמיצה דאי מביא מביתו וימלאנה אין ואי לא לא וחד לשירים שחסרו בין קמיצה להקטרה דאע"ג דמקטיר קומץ עליהן [א]אותן שירים אסורים [יא] לאכילה דאיבעי' להו לדברי האומר שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהן אותן שירים מה הן באכילה אמר זעירי אמר קרא והנותרת [יג] ולא הנותרת מן הנותרת ורבי יצאי אמר [יד] מהמנחה מנחה שהיתה כבר: קמץ בשמאל [וכו']: מנא הני מילי אמר רבי זירא דאמר קרא [3]ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר [4]ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית כאן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין והא מיבעי ליה לגופיה שמאלית אחרינא כתיב ואימא אין [ז]מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית אחרינא כתיב כאן שמאלית ואין אחר שמאלית ואימא אדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה פליג [ב] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו) (ד) ל) [ב](בן בתירא אומר קומץ לתוך כלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא יתנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימא.** לסיי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [לא] דמתרוייהו שמעינן יתנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית ואימא דאדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

זריקה [ט] יש במנחה: **כמנחת נסכים.** הבאים עם הזבח אם אחד מלג וכשר של זבח ומנחה קיימת לא זרוק הדם (כ) מן) המנחה: **והריס הכהן מן המנחה את אזכרתה והקטיר המזבחה.** על דאיתא לכולה [מא] [ג]קיימת ואי לא לא יקטיר (את אזכרתה): **שהיתה כבר.** שהיתה כבר שלימה בשעת הקומץ אע"ג דהשתא אינה שלימה יקטיר: **ומקטיר בזיכין.** אלמא [ו] שיריס אחסרו בין (קיצוק) קמיצה להקטרה מקטיריס עליהו הקומץ: **ואמר ר"ל כו'.** לא איצטריך אלא אידי דתנא לעיל תנא הכא: **משנה שלימה.** סתם משנה: **מישפרי עומאה לגבייהו.** דכתיב בתמיד (במדבר כח) במועדו ומשמע אפילו בשבת יח) ובומאה: **ואם אומרים.** מדלא שני הכי אמע מינה חסרון כבעל מום דמי ואין בעל מום שרי בצבור עפי מביאיד הלכך חסרון דבין קמיצה להקטרה אי הוי פסול ביחיד הוה פסול נמי בצבור הלכך איסתיק: **הא שמעתא.** דאיסתיק ולא שני ליה בצבור שאני: **מי לא עסקינן.** (ג) דכי נמי אמר ר"ל אין מקטיריון קומץ עליהם במנחת צבור נמי אמר כגון בזיכים דלחם הפנים: **אלא** [בא] עשרון בני לוג שמן דאמר בפ' שני מדות (לקמן פח.) למנחה ולוג שמן [ב]: **[מן המנחה] והנותרת מן המנחה פרט לשחסרה היא.** דמנחה שלימה משמע: **ושחסר קומצה.** דשיריו מנחה העשויה כהלכתה משמע וקומץ המחסר נפקא לן בהקומץ דכה (לקמן דף יב.). דפסול מדכתיב מלא [בב] קומצו תרי זמניה [ג]: **ושלא הקטיר מלבונתה כלום.** [בג] נפקא בהקומץ [רבה] (לקמן דף מ.). דהקטרת לבונה וקומץ [בד] (מעכבות זו את זו) [ב]: **מלבונתה כלום.** אבל אם הקטיר קצת נאכלים השיריס כדאמר לקמן בהאי פירקא (דף יב.). דאם חסרה [בה] בשעת הקטרה כשרה: **תרי קראי.** [בו] מסולת ומן המנחה אבל אם שמנה לא חשיב דהאי לגופיה אתא לקודם קמיצה אבל בסולת למה לי תרי קראי: **לאו** [בז] **לקודם קמיצה.** דלא יביא מתוך ביתו וימלאנה: [בח] **לשירים שחסרו.** דאין מקטיריון קומץ עליהם: **אסורים באכילה.** דהאי קרא דמן המנחה לא משמעי אלא בשיריס: [בט] **נותרת מן הנותרת.** [ג](כגון) דמתמילה היו כל השיריס נותרות מן הקומץ וכשחסרו שיריס היו הנותרים שיני שיריס: **שהיתה כבר.** בשעת הקומץ היתה שלימה אע"פ שחסרה בין קמיצה להקטרה קרינא ביה והנותרת מן המנחה פליג [ב] ר' יצחק אדזעירי. ל"א שהיתה כבר בשעת הקטרה והכי משמע והנותרת מן המנחה שהיתה שלימה כבר בשעה שנעשו אלו שיריס יאכלו אהרן ובניו אבל לא יאכלו אותם שיריס ממנחה חסרה והיינו דזעירי ומשמעות דורשין איכא דייניהו) (ד) ל) [ב](בן בתירא אומר קומץ לתוך כלי ויחזור ויקמוץ בימין): **לגופיה.** שמאלית ולא יתנית: **שמאלית אחרינא כתיב.** נמי (ה) לעשיר: **ומימא.** לסיי אתא שמאל אחרינא למיעוט אחר מיעוט [לא] דמתרוייהו שמעינן יתנית לא ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות שמאלית ואימא דאדרבה מה כאן שמאלית אף בעלמא נמי שמאלית ארבעה שמאלית כתיבי תרי בעני ותרי בעשיר אמר ליה ר' ירמיה לרבי זירא על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית דכתיב [ט](בשמן דמצורע עשיר) למה לי דהא

עין משפט נר מצוה

סד א מיי' פ"ו מהל' מעה"ק הלכה יב:
סה ב מיי' פ"ה מהל' ביאת מקדש הל' יח:

גמרא

א] א)(דהא כתב על דם האשם) חד להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין [1]על דם האשם ב] על מקום דם האשם למאי אתו הני צריכי אי כתב רחמנא על דם האשם הוה אמינא איתיה אין נתקנח לא כתב רחמנא על מקום ואי כתב רחמנא על מקום הוה אמינא דוקא נתקנח אבל איתיה אימא הוי חציצה קמ"ל ג] על דם האשם: אמר רבא מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום ד] [דם] האשם וכתיבא ימנית בדם על בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית ה] ג)וכתיבי בשמן דמצורע עשיר ועני למה לי אלא אמר ד)רבא ה)יד יד לקמיצה רגל רגל לחליצה אוזן אוזן לרציעה שמאלית ז)(ו] ו)העני) למאי אתא אמר רב שישא בריה דרב אידי ליפסול ימין דכהן במצורע שלא תאמר ומה במקום שלא נתרבתה שמאל נתרבתה ימין במקום שנתרבתה שמאל אינו דין שנתרבתה ימין ואידך שמאלית ז] ויד ורגל ימנית דעני למאי אתא ז)לכדתנא דבי ר' ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה ח)אמר רבה בר בר חנה אמר ר' שמעון בן לקיש כל מקום שנאמרה אצבע וכהונה אינה אלא ימין קס"ד אצבע וכהונה בעינן כדכתיב [2]ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו וגמר ממצורע דכתיב ח] [3]וטבל הכהן את אצבעו הימנית הרי קמיצה דלא כתיבא בה אלא כהונה ותנן ט)קמץ ט] בשמאל פסול אמר רבא או אצבע או כהונה אמר ליה אביי הרי הולכת אברים לכבש דכתיב בהו כהונה דכתיב [4]והקריב הכהן את הכל ט)המזבחה ואמר י)מר זו הולכת אברים לכבש כ)ותנן [א]הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ כי אמרי' או אצבע או כהונה בדבר המעכב כפרה והרי קבלה י] דבר המעכב כפרה הוא וכתב בה כהונה דכתיב [5]והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם זו קבלת הדם ל)ותנן [ב]קבל בשמאל פסל ורבי שמעון מכשיר לר' שמעון קאמרת ר"ש תרתי בעי ומי בעי רבי שמעון תרתי והתניא מ)ר"ש אומר כל מקום שנאמרה יד אינה אלא ימין אצבע אינה אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונ' בעי' אצבע אלא כהן למה לי בכהונו והרי

רש"י

דהא כתב בהן יד ורגל נ) בדם האשם לעיל מיניה: **חד.** על בהן בין דיד בין דרגל: **להכשיר נדדין.** של בהן דדרשינן לקמן (דף לו.) על בסמוך כדכתיב ס) ועליו מטה מנשה: **וחד.** על בהן בין דיד בין דרגל לפסול נידי נדדין בשר התחתון שכנגד הכף דעל אמרינן ולא תחת: **על דם האשם.** דעשיר ועל מקום דם האשם דעני: **למה לי.** כלומר תרי קראי למה לי בשלמא חד כתביה לאשמועינן דיתן שמן על הדם ולא אצלו אלא יא] מקום דם למה לי: **הוה אמינא איתיה אין.** איתיה לדם יתן השמן אבל נתקנח הדם לא יתן השמן: יב] **הויא חלילה.** בין שמן לבהן וליפסל דרחמנא אמר על בהן להכי איצטריך על דם: **אמר רבא כו'** יג] **וכתב ימנית בדם.** למה לי למיהדר ולמכתב ימנית בשמן יד] לא לכתוב לא בעני ולא בעשיר נהי דעל בהן יתירי איצטריכו דעני ודעשיר להכשיר נדדין ולפסול נידי נדדין אלא ימנית למה לי: **אלא אמר רבא.** ליתא למאי דאפק' קמילה דשמאל פסול מדרשא דארבעה שמאלית דאם כן ימנית טו] דבין שמן דעשיר בין שמן דעני למה לי אלא ימנית דשמן דעשיר להיא דרשה אתיא: **יד יד לקמילה.** כתיב במצורע עשיר ידו הימנית ע) דלא איצטריך וכתיב בקמילה יד פ) וימלא כפו (ויקרא ט) מה יד מצורע ימנית אף דקמילה ימנית: **רגל.** טז] שמן דמצורע עשיר למידרש חלילה בגזירה שוה דרגל רגל דכתיב נמי בחלילה וחללה נעלו מעל רגלו (דברים כה) מה רגל דמצורע ימנית אף חלילה ימנית: **ואוזן.** דשמן עשיר דלא איצטריך אתי למדרש אזן אזן דרציעה דכתיב ורלע אדניו את אזנו (שמות כא) מה דמצורע ימנית אף דרציעה ימנית והך גזירה שוה מפורשת בפ"ק דקדושין (ד' טו.). ודעני לא דריש להו רבא כדלקמן כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית כו': **שמאלית** יז] **למאי אתא.** דעשיר לא איצטריך למאי אתא בשלמא קמא לגופיה שמאלית ולא ימנית אלא תניינא למאי: **במקום** יח] **שנתרבתה שמאל.** כגון הכא דכתיב לעיל שמאלית כל שכן שנתרבתה ימין להכי אתא שמאלית אחרינא בעשיר גופיה דשינה עליו הכתוב לעכב שמאלית ולא ימנית. ואי קשיא הוי מיעוט אחר מיעוט לאו פירכא היא דשמאלית קמא לאו מיעוט הוא דכיון דקיימא לן ג"ש דיד יד לקמילה הוה אמינא נמי נדרוש ג"ש יט] האי כף דתיהוי ימנית ואיצטריך למיכתב שמאל לאכשורי שמאל ולעולם כל שכן ימין להכי כתב רחמנא שמאלית אחרינא למעוטי ימין: **ואידך שמאלית דעני.** כ] מיותר למאי אתא: **שנתחדש בה.** כא] ופרשת עני נתחדש קרבן עולה ויורד: **קס"ד אלבע וכהונה בעינן.** דלא אמרינן ימין אלא אם כן [כתיב] אלבע וכהונה כגון חטאת דכתיב ביה ולקח הכהן מדם החטאת באלבעו (ויקרא ד) ההיא ודאי ימנית הוא דגמר כב] ממלורע עשיר דכתיב ביה וטבל הכהן את אלבעו הימנית (ויקרא יד) מה אלבע וכהונה דהכא ימין אף דעלמא נמי ימין: כג] **ותנן.** במסכת תמיד (דף לא:) בהולכת אברים הרגל של ימין היה מוליך בשמאל משום דאמרינן במסכת יומא (דף כה.) סדר אברים הראש והרגל היה נושא בבת אחת והאי רגל מדאזיל בהדי רישא ודאי רגל כד] ימין הוא דחשיב הלכך הראש שהוא כבד וחשוב היה מוליך בימין והירך בשמאל ואע"ג דכתב בהו כהן: ומשני **לעולם או אלבע או כהונה.** וכי אמרינן אינה אלא ימין בדבר המעכב כפרה דומיא דהזאות דמלורע לאפוקי הולכה דלא מעכבא דאפשר כה] לפשוט ולנתח אצל הכבש אי נמי אם יש כהנים הרבה יושיטו זה לזה: **והא קבלה דמעכבא כפרה.** דאי אפשר שלא יתקבל הדם בכלי וכתב בה כהונה והקריבו בני אהרן את הדם (ויקרא א) ואמרינן בתורת כהנים [ויקרא פרשה ד] והקריבו זו קבלת הדם ותנן רבי שמעון מכשיר קבלה בשמאל: **לרבי שמעון קאמרת.** כלומר מדרבי שמעון פרכת בתמיה: **תרתי בעי.** אלבע וכהונה וכי קאמר ריש לקיש או אלבע או כהונה לרבנן כו] קא אמר דפסול: **יד אינה אלא ימין.** דגמר מידו הימנית דמלורע כז] [עשיר]: ומשני **אלבע לא בעיא כהונה.** דהיכא דכתב אלבע אע"ג דלא כתב כהן אינו אלא ימין ומשכחת לה באחרי מות [ויקרא טז] ולקח מדם הפר והזה באלבעו הרי אלבע בלא כהונה: **כהונה בעיא אלבע.** לרבי שמעון אף על גב דכתיב כהונה לא אמרינן ימין אלא אם כן כתב אלבע כח] משום הכי מכשיר בקבלה: **בכהונו.** בבגדי כהונה: פליג

תוספות

על דם האשם ועל מקום דם האשם למאי אתו. פירוש לכתוב או אידי ואידי על מקום או אידי ואידי כט] על דם: **אמר רבא** מאחר דכתב על דם כו' וכתיבא ימנית בדם על בהן ידו הימנית כו' למה לי. דנהי דעל בהן דעני ודעשיר נריכין לנדדין ולנידי נדדין מ"מ ימנית למאי אתא אלא אמר רבא יד יד לקמילה יד ימנית דשמן דמלורע עשיר אתא לג"ש דקמילה ודמלורע עני לפרשה שנאמרה לשנות כך פירוש הסוגיא ל] לפירוש הקונטרס וקשה דמשמע לרבא דימנית דדם איצטריך בין בעני בין בעשיר ואמאי לא ילפי מהדדי כמו (נמי) בנדדין ובנידי נדדין והוה לן למימר דימנית דדם דעני הוי לפרשה שנאמרה ונשנית כמו ימנית דשמן דעני ושמא לענין ימנית לא) לא הוו ילפי אי לאו דהוו כתיבי בהדיא כיון דחלוקין בקרבנותיהם אע"ג דילפי מהדדי לנדדין ולנידי נדדין עוד קשה דמשמע שבא רבי ירמיה להקשות לרבי זירא ולפירוש הקונטר' לא מקשי מידי ועוד קשה הא דלא נקט ר' ירמיה נמי תנוך אוזן ועוד כיון דר' ירמיה לא בעי על בהן למה לי אלא מכח דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם אם כן הוה ליה למימר מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם על בהן למה לי כדקאמר רבא ונראה לפרש דפריך משום דדריש רבי זירא מכפו דכל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין אם כן בעל בהן ידו דהוי דומיא דכף לא הוה נריך למכתב ימין ולפי הספרים דגרסינן במלורע עשיר למה לי לאו דוקא והוא הדין דהוה פריך מלורע עני אלא נקט עשיר משום דאפילו בעשיר קשיא ליה אמאי איצטריך חד להכשיר נדדין וחד לפסול נידי נדדין פירוש ימנית דעשיר וימנית דעני ואע"ג דימנית לא משמע לא נדדין ולא נידי נדדין מייתורא בעלמא דריש ובמילתיה דרבא גרסינן מאחר דכתיב על דם האשם ועל מקום דם האשם וכתב ימנית בדם של מלורע עשיר ימנית דכתב בשמן דמלורע ק) עני למה לי ואיני יכול ליישבו יפה ונריך לדקדק בו: **שמאל** למאי אתא. משמאל שני דעשיר קא בעי דקמא אתא לגופיה להכשיר שמאל ומשני דאתא למעט ימין ולמיעוט אחר מיעוט דנרכי ימין אין לדרוש דא"כ לא לכתוב אלא חד והדר בעי ואידך שמאל למאי אתא היינו דעני:

מדרשא דשמאלית דר' זירא דבשלמא אי לאו דרשא דר' זירא לא הוי קשיא ליה דאצטרכו כולהו לגופיה ימנית ולא שמאלית אבל מאחר דדרשת שמאלית לגלויי דכל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין כולהו הני ימנית דמצורע למאי אתי והאי דנקט ה"ה נמי דקשיא ליה מאותם דכתיב בדם ומשני חד להכשיר כו' על דם האשם ועל מקום דם האשם למה לי [illegible]

מוסף רש"י

יד יד לקמיצה. בפרשת מצורע עשיר כתיב על תנוך אוזן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית וקרא יתירא הוא [illegible]

בל הכהן אצבעו הימנית ומיניה ילפינן לכל היכא דכתיב כהן או אצבע שתהא עבודה בימין (חולין כב.). **והקריב** אברים כתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה זו הולכת איברים לכבש. בקרא והקטיר המזבחה (חגיגה יא.). **הרגל של ימין בשמאל.** מי שזכה להעלות לכבש הראש והרגל מקבל [illegible]

[illegible]

א) נראה דל"ל שלא נתרבתה שמאל כגון בכל שאר קרבנות וכו'.

מסורת הש"ס

א) פ"א ע"ג, ב) נ"ל למיהדר, ג) [זבחים כד:], ד) נ"ל דעשיר, ה) פ"א ע"ג, ו) שבועות יט. נ"ק סד: [סוטה ג. בכורות מג.], ז) זבחים כד: ע"ש [לק' מנחות פב.] חולין כב., ח) לעיל ו, ט) זבחים כד:, ע) וקטיר המזבחה, י) פסחים סה: זבחים ד. יד: כד: לה. עירובין קד. חגיגה יא. יומא לא: [יומא מח:], כ) זבחים טו: כד., ל) זבחים כד:, מ) [זבחים כד.], נ) [ורגל ימנית רש"ש], ס) [במדבר ב], ע) [ויקרא יד], פ) [illegible]

תורה אור השלם

1. וּמִיֶּתֶר הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ יִתֵּן הַכֹּהֵן עַל תְּנוּךְ אֹזֶן הַמִּטַּהֵר הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בֹּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית עַל דַּם הָאָשָׁם: ויקרא יד יז
2. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ד לד
3. וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית מִן הַשֶּׁמֶן אֲשֶׁר עַל כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה מִן הַשֶּׁמֶן בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְיָ: ויקרא יד טז
4. וְהַקֶּרֶב וְהַכְּרָעַיִם יִרְחַץ בַּמָּיִם וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ: ויקרא א יג
5. וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבָּקָר לִפְנֵי יְיָ וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא א ה

גליון הש"ס

גמ' יד יד לקמיצה. ע' לקמן דף לו ע"ב תוספות ד"ה יד:

שיטה מקובצת

א] תיבות דהא כתב על דם האשם נמחק: ב] ועל מקום דם האשם למאי אתו הנהו צריכי: ג] תיבות על דם האשם נמחק: ד] מקום דם: ה] דימנית דכתיבי בשמן דמצורע ל"ל: ו] תיבת העני נמחק: ז] שמאלית למאי אתא והשאר נמחק: [illegible]